

Milieujaarverslag 2024

Libra Revalidatie & Audiologie

“Bestendigen en uitbreiden
van een duurzame bedrijfsvoering”

Voorwoord

Met trots presenteer ik hierbij het zesde milieujaarverslag van Libra Revalidatie & Audiologie (Libra R&A). Als organisatie in de zorg heb je de taak om kwalitatief goede, verantwoorde, betaalbare en toegankelijke zorg te leveren. Onze maatschappelijke verantwoordelijkheid vertaalt zich in de manier waarop we omgaan met thema's als duurzaamheid, veiligheid, gezondheid, kennisontwikkeling en personeelsmanagement. Al onze medewerkers zijn daar iedere dag mee bezig.

Een weg die nadrukkelijk is ingeslagen, is de weg naar een duurzame bedrijfsvoering, we blijven actief bezig met verduurzaming van onze bedrijfsvoering. Voorbeelden hiervan zijn energie-efficiëntie, het vervoersbeleid, afvalscheiding en voedingsbeleid.

In het strategisch beleid hebben we onze ambitie uitgesproken om het gouden certificaat te behalen en te behouden. Dat is gelukt!

Daarnaast willen we als Libra R&A ook een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de plaatsen en/of regio's waarmee we zijn verbonden. Wij staan open voor samenwerkingsvormen en delen waar mogelijk onze kennis. We zijn daarvoor aangesloten bij regionale green deals in de regio Eindhoven en Hart van Brabant. De Green deals hebben als doel dat zorginstellingen een aanzienlijke verduurzaming van de bedrijfsprocessen realiseren, hierover met elkaar in gesprek gaan en kennis delen. De nieuwe Green Deals 3.0 zijn eind 2024 een feit, wat betreft ambities afgestemd op de landelijke Green Deal Zorg.

Wideke Nijdam,
Raad van bestuur

Eindhoven, januari 2025

1. Organisatieprofiel	4
2. Milieudoelstellingen Libra Revalidatie & Audiologie	4
3. Milieu registraties	5
3.1 Elektra verbruik	5
3.2 Gasverbruik	6
3.3 CO2 footprint	6
3.4 Water verbruik	7
3.5 Afval in kg	7
3.6 Milieu klachten en incidenten	8
4. Analyse verbeterpunten	8
4.1 Energie	8
4.2 Vervoer	8
4.3 Voeding	8
4.4 Afval	9
4.4.1 Hergebruik	9
4.4.2 Inkoop	9
5. Actieplan 2024	9
5.1 Green deals	9
5.2 Behouden Gouden keurmerk MPZ	10
5.3 Onderhoud	10
5.4 Verlichting	10
5.5 Afval	10

1. ORGANISATIEPROFIEL

Libra Revalidatie & Audiologie (Libra R&A) is een stichting, die in 2006 is opgericht na een juridische fusie tussen de Stichting Revalidatie en Voorzieningen voor mensen met een Lichamelijke beperking; de RVL-groep (bestaande uit revalidatiecentrum Leijpark, SWLC en Audiologisch Centrum Tilburg/Breda) uit Tilburg) en de Stichting Revalidatie Zuidoost Brabant (revalidatiecentrum Blixembosch) uit Eindhoven.

Libra R&A biedt medisch specialistische revalidatie en audiologische zorg aan mensen met een lichamelijke, cognitieve en/of auditieve beperking vanuit verschillende locaties, te weten audiologische centra in Tilburg, Breda, Eindhoven en Uden, 't Kwetternest (diagnose- en behandelgroepen spraak-taal kinderen) en revalidatiecentra op de locaties Blixembosch, Leijpark en Weert. De revalidatielocaties Blixembosch en Leijpark beschikken naast poliklinische zorg en behandelcapaciteit ook over klinische capaciteit voor totaal 88 bedden.

Libra Arbeidsexpertise vervult daarnaast op de locaties Tilburg, Eindhoven en Den Bosch een expertfunctie voor arbeidsre-integratie van volwassenen.

Van de huurlocaties zijn niet alle gegevens voor handen en daar wordt alleen poliklinische zorg verleent, daarom beperken we ons in deze rapportage tot de beide grote locaties die in eigendom zijn. Medewerkers werken over de locaties heen en daarom is de formatie niet per locatie opgesplitst.

	Blixembosch	Leijpark	Totaal
Bruto vloeroppervlak (m2)	12.300	10.914	23.214
Aantal bedden	34	36	70
Aantal fte			502

Bedrijfsgegevens 2024

2. MILIEUDOELSTELLINGEN LIBRA REVALIDATIE & AUDIOLOGIE

Libra R&A is zich bewust van de verantwoordelijkheid die zij heeft tegenover haar klanten, bezoekers, medewerkers en de omgeving als het gaat om het milieu en de samenleving.

Door middel van de volgende doelstellingen wil Libra R&A de zorg voor het milieu zoveel mogelijk in alle aspecten en effecten van de bedrijfsvoering tot uiting laten komen:

- Het naleven van wettelijke voorschriften en richtlijnen;
- Het beperken en scheiden van afval binnen de inrichting;
- Het beperken van energie- en waterverbruik;
- Het verantwoord gebruiken van milieubelastende stoffen;
- Het inbedden van duurzaam inkopen binnen onze organisatie;

- Het verankeren van het concept duurzaam bouwen in het strategisch vastgoedbeleid;
- Het integreren van milieuaspecten in de bedrijfsvoering.

Libra R&A veroorzaakt door de zorg en behandeling van haar klanten milieubelastende activiteiten, waarbij emissies vrijkomen als gevolg van o.a. energieverbruik en afval. Goede milieuzorg vindt bij onze organisatie op een systematische wijze plaats.

Er is een milieubeleid vastgesteld en we voeren dit planmatig en volgens vastgelegde afspraken uit, evalueren het periodiek en verbeteren en/of passen het aan waar nodig. We staan voor een proactieve milieuzorg, die zorgt voor minder verbruik van producten en stoffen, meer gebruik van milieuvriendelijke producten en een doelmatige scheiding en hergebruik van afvalstoffen. Wat het energiebeleid betreft, worden maatregelen waar een milieuoverweging aan ten grondslag ligt toegepast en uitgevoerd, met als doel de milieueffecten tot een redelijkerwijs beoogd minimum te beperken. Hierbij houden we rekening met economische, financiële en maatschappelijke omstandigheden.

Om te voldoen aan milieuregelgeving en andere verplichtingen is energiebesparing zowel uit milieuoogpunt als vanwege kostenbesparing een must. Door de sterk stijgende energieprijzen komen duurzame oplossingen steeds meer in beeld. Libra R&A zal zich extra inspannen om bij komende nieuw- en verbouwprojecten gebruik te maken van duurzame technologieën, zoals vastgelegd in het Vastgoed beleid en het Duurzaamheidsbeleid.

3. MILIEU REGISTRATIES

3.1 ELEKTRA VERBRUIK

<i>Verbruik</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>Vershil</i>
<i>Totaal kWh</i>	<i>1.203.484</i>	<i>1.212.190</i>	<i>8.706</i>
<i>kWh/m2</i>	<i>51,8</i>	<i>52,2</i>	<i>0,4</i>
<i>Verlichting</i>	<i>401.186</i>	<i>401.186</i>	<i>0</i>
<i>Ventilatoren</i>	<i>576.928</i>	<i>576.928</i>	<i>0</i>
<i>Apparatuur</i>	<i>459.656</i>	<i>459.656</i>	<i>0</i>
<i>Koeling</i>	<i>265.000</i>	<i>265.000</i>	<i>0</i>
<i>Pompen /bevochtiging</i>	<i>82.420</i>	<i>82.420</i>	<i>0</i>

Totaal Elektra verbruik

Het totale elektra verbruik was in 2024 52,2 kWh/m2 tegenover 51,8 kWh/m2 in 2023, daarmee een lichte stijging, verklaarbaar vanwege het toegenomen ogenschijnlijk elektraverbruik. Het valt namelijk op dat er ten opzichte van 2023 in 2024 zon 48.430 kWh minder is opgewekt door de zonnepanelen, wat weer tot minder direct verbruik en meer inkoop heeft geleid. Zie ook nadere

toelichting onder 4.1 Energie. Er is voor gekozen om de zonnepanelen structureel ieder jaar te reinigen, wat de opbrengst ten goede komt, zo is er ook in 2024 een reiniging uitgevoerd. Er zijn geen grote investeringen in de elektrische installaties uitgevoerd. Wel zijn er diverse stappen ondernomen in het bewust met energie omgaan in gebouwen; daaronder vallen gebruiksinstructies en communicatie.

3.2 GASVERBRUIK

verbruik	2023	2024	Vershil
Totaal m3	268.108	264.133	-3.975
m3/ m2 BVO	11,5	11,4	-0,171
Graaddagen			0
Verwarming m3	173.108	169.133	-3.975
Warmwater m3	35.000	35.000	0
Zwembad m3	60.000	60.000	0

Gasverbruik in m3

In oktober 2024 is de ringleiding op locatie Leijpark ook grotendeels afgekoppeld en ingekort. Dit naar voorbeeld van Blixembosch in 2023. Verder is er structureel beheer door de energiecoördinatoren van locaties Blixembosch en Leijpark op het gebied van het uitschakelen van de ringleiding van de centrale verwarming (buitentemperatuur boven 21 graden), het uitschakelen van een CV ketel (Blixembosch) in de lente en zomermaanden en verlagen van inblaastemperatuur luchtbehandeling (herfst/winter). Dit draagt onder andere bij aan de gerealiseerde besparing. Door het afkoppelen / inkorten van de ringleidingen is dit ook van invloed op het aantal m3 verbruik op dat deelgebied, echter is dit niet geheel te duiden. Met die reden is er voor gekozen de verhouding hetzelfde te laten over 2023 versus 2024 en het totaal aan besparing terug laten komen op m3 bij verwarming.

3.3 CO2 FOOTPRINT

	2023	2024	Vershil
<i>Totaal</i>	<i>2396</i>	<i>2355</i>	<i>-41</i>
<i>Elektra</i>	<i>533,6</i>	<i>567,8</i>	<i>34</i>
<i>Gas</i>	<i>614</i>	<i>564</i>	<i>-50</i>
<i>Drinkwater</i>	<i>5,1</i>	<i>5,1</i>	<i>0,1</i>
<i>Emissie</i>	<i>269,3</i>	<i>284,4</i>	<i>15,1</i>
<i>Woon werkverkeer</i>	<i>880</i>	<i>851</i>	<i>-29</i>
<i>Zakelijk verkeer</i>	<i>94,23</i>	<i>83,02</i>	<i>-11,2</i>

CO2 footprint in ton CO2

We zien in 2024 een vermindering van -41 ton CO2 uitstoot ten opzichte van 2023. Door toegenomen elektraverbruik (zie voor onderbouwing 4.1) en emissies (vanwege vervanging installaties en deels bijvullen in 2024) zijn de

plussen van 2024 verklaarbaar. Zakelijk verkeer zal naar verwachting door de registratiegegevens voor de zakelijke km's in 2025 meer inzicht gaan geven vanwege invoering CSRD. De eerste enquête via AFAS voor de inventarisatie van de woon-werk kilometers is in 2024 gehouden onder medewerkers.

3.4 WATER VERBRUIK

	2023	2024	Vershil
Totaal	6.729	7.565	836
Spoelwater zwembaden	916	796	-120
Waterverbruik	5.813	6.769	956

In verband met twee zwembaden wordt een deel verbruikt voor het spoelen van de filters. Ten opzichte van 2023 is er minder gespoeld voor het zwembad maar overall wel meer water verbruikt. In totaal is er + 836 m3 meer water verbruikt in 2024. Spoelingen in het zwembad worden afgestemd op het gebruik.

3.5 AFVAL IN KG

<i>soort</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>Vershil</i>
<i>Totaal</i>	<i>83.340</i>	<i>84.175</i>	<i>835</i>
<i>Ongesorteerd bedrijfsafval</i>	<i>52.745</i>	<i>49.600</i>	<i>-3.145</i>
<i>Grof vuil</i>			<i>0</i>
<i>papier</i>	<i>14.500</i>	<i>11.640</i>	<i>-2.860</i>
<i>Swill</i>	<i>15.600</i>	<i>20.400</i>	<i>4.800</i>
<i>Frituurvet</i>	<i>120</i>	<i>120</i>	<i>0</i>
<i>kunststof overig</i>	<i>232</i>	<i>37</i>	<i>-195</i>
<i>glas</i>	<i>143</i>	<i>138</i>	<i>-5</i>
<i>tonercartridge</i>			<i>0</i>
<i>Apparatuur</i>			<i>0</i>
<i>hout</i>			<i>0</i>
<i>Sloop bouwafval</i>		<i>2.240</i>	<i>2.240</i>

In totaal is er in 2024 zo'n 835 kg méér afval afgevoerd dan in 2023, terwijl er op het gebied van ongesorteerd bedrijfsafval juist een forse vermindering te zien is; namelijk – 3.145 kilogram. Het meerverbruik is voor een groot deel te verklaren door de in verhouding grote hoeveelheid sloop/bouwafval. Er blijft onverminderd aandacht voor duurzaam/circulair inkopen, minder papierverbruik en afspraken met producenten/leveranciers over het terugnemen van verpakkingsmateriaal. Er is voor 2025 een focus op hernieuwing afspraken met de afvalverwerker ingezet; waaronder ook een vernieuwde afvalscan.

3.6 MILIEU KLACHTEN EN INCIDENTEN

Er zijn in 2024 geen milieu incidenten gemeld en geen milieuklachten ontvangen.

4. ANALYSE VERBETERPUNTEN

4.1 ENERGIE

Een van de speerpunten uit het duurzaamheid & milieu beleid is energie. Naast onderzoek naar de mogelijkheden om duurzame energie op te wekken, wordt ingezet op terugdringen van het energieverbruik.

In 2019 is onderzoek gedaan door een energiescan van de locatie Leijpark en Blixembosch uit te laten voeren. De resultaten zijn daarna opgenomen in het duurzaam meerjaren onderhoudsplan. De benodigde vervangingen zijn op de investeringsbegroting opgenomen.

In 2023 en 2024 hebben we in verhouding fors minder elektra verbruikt. Dit is onder andere te verklaren door de eerder aangestelde energiecoördinator en (daarmee) de bewustwording te vergroten onder medewerkers en gebruikers van de locaties.

In 2024 echter, is te zien dat het aantal zonuren beduidend minder waren, wat verklaard dat de opwek van de zonnepanelen is teruggelopen: 2023 had 53 zonloze dagen, 2024 had 65 zonloze dagen. Dat zijn dus 12 dagen minder zon versus 2023, met omgerekend 4.035 kWh per zonloze-dag minder opbrengst van de zonnepanelen.

4.2 VERVOER

Zowel het zakelijk als het woonwerk verkeer is afgenomen in 2024. Deze trend, in combinatie met het nieuwe mobiliteitsbeleid wat in 2025 geëffectueerd zal worden, geeft een goede basis om deze neerwaartse trend positief vast te houden. Daarbij geldt voor zakelijk en woon-werk verkeer dat Libra bewuste keuzes blijft maken in standplaatsen (werklocaties) en zal de verhuurportefeuille tegen het licht worden houden (2025).

4.3 VOEDING

Het voedingsplan is in 2021 beschikbaar gekomen en sindsdien is er met de nieuwe leverancier een partnership aangegaan op het gebied van duurzaamheid. Deze duurzaamheidsambities zijn ook bestendigd in het contract. Er wordt gewerkt met actieplannen om de (vernieuwde) doelstellingen te behalen en er worden frequent evaluaties gehouden op zowel managementniveau als op tevredenheid van de afnemers van de maaltijdvoorziening (zowel cliënten als medewerkers).

4.4 AFVAL

Hele systeem van inzamelen en recyclen is in een PDCA cyclus opgenomen. Afvalbeperking blijft een doorlopend aandachtspunt. Circulariteit zal een steeds grotere rol gaan spelen. Tijdens kwartaalafspraken zijn de afspraken tot verbetering geborgd in samenspraak met onze afvalverwerker.

4.4.1 HERGEBRUIK

Door de facilitair coördinator is het sinds 2021 een continu proces geworden om naar bedrijven / stichtingen te blijven uitkijken waar spullen een tweede leven kunnen krijgen. Hergebruik heeft hiermee een positieve stijging laten zien en is meer 'in het vizier'.

Daarnaast zoeken we continu naar mogelijkheden om meer refurbished goederen in te zetten die met betrekkelijk weinig milieuschade een tweede leven kunnen krijgen.

4.4.2 INKOOPT

Door duurzaamheid als selectiecriteria mee te nemen in aanbestedingen kan het afval al aan de bron worden verminderd. Het inkoopbeleid is geactualiseerd in 2024 en zal ook in 2025 weer aangepast worden om te kunnen voldoen aan de nieuwe normen van Milieuthermometer Zorg (versie 7).

5. ACTIEPLAN 2024

5.1 GREEN DEALS

Libra Revalidatie & Audiologie tekende eind november 2017 samen met nog 12 zorginstellingen, 9 gemeentes, de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant, de Brabantse Ontwikkel Maatschappij (BOM) en de stichtingen Stimular en MOED de Green Deal Gezondheidssector Hart van Brabant. De deal heeft als doel dat zorginstellingen binnen 3 jaar een aanzienlijke verduurzaming van de bedrijfsprocessen realiseren. In 2020 is in vervolg op de Green Deal 1.0 de Green Deal 2.0 getekend door alle partijen. Eind 2024 is de Green Deal 3.0 ondertekend.

In januari 2018 is een vergelijkbare greendeal voor de gemeente Eindhoven ondertekend door de gemeente, 5 zorginstellingen, de BOM en de stichting Stimular. Green deal 2.0 is ook daar ondertekend. Eind 2024 is de Green Deal 3.0 ondertekend.

Wij leveren daarmee ook een bijdrage aan de leefbaarheid in de plaatsen en/of regio's waarmee we zijn verbonden. Wij staan open voor samenwerkingsvormen en delen waar mogelijk onze kennis en ervaringen.

5.2 BEHOUDEN GOUDEN KEURMERK MPZ

In 2021 is het Gouden keurmerk toegekend inclusief Milieukeur. Jaarlijks zal er een her-keuring plaats gaan vinden. Doel is om het Gouden keurmerk te behouden en mee te bewegen met de eisen zoals die op dat moment gelden (afgaande op de laatst gebruikte versie bij (her-)keuring). In februari 2024 heeft er een her-keuring plaatsgevonden, tijdens deze audit is Libra getoetst op basis van versie 6. Over 2022, 2023 en 2024 zal er moeten worden voldaan aan deze versie (versie 6). In januari 2025 worden de nieuwe normen (versie 7) verwacht. Op basis daarvan gaan verdere stappen gezet worden om deze eisen in te richten binnen Libra ter borging van het Gouden keurmerk en daarmee haar duurzaamheidsdoelstellingen.

5.3 ONDERHOUD

Continu proces op basis van DMJOP.

5.4 VERLICHTING

Op basis van de opgestelde roadmap worden alle armaturen vervangen door LED verlichting. Dit is opgenomen in het DMJOP. Er is en blijft aandacht voor het vervangen van verlichting door LED. Nieuwe ontwikkelingen worden gevolgd.

5.5 AFVAL

De doelstelling om meer afvalstromen te scheiden aan de bron is tot dusver een succes gebleken. Zoals beschreven onder 4.4 is evaluatie van afvalstromen en het verbeteren hiervan een continu proces.